

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 16 marca 2015 roku powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. wniosła o częściowe pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego – wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 14 maja 2014 roku wydanego w sprawie o sygn. akt. IX GC 235/14 z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością.

Powódka wniosła o pozbawienie tego tytułu wykonawczego wykonalności do wysokości kwoty stanowiącej wartość potrącenia tj. kwoty 96.302,17 złotych tytułem kosztów wykonania robót budowlanych w celu usunięcia usterek technicznych wywołanych przez poprzednika prawnego pozwanego w związku z realizacją umowy o roboty budowlane z dnia 15 czerwca 2012 roku i do wysokości kwoty potrącenia 5.662,67 złotych stanowiącej wartość potrącenia z tytułu kary umownej, która została nałożona na poprzednika prawnego.

Powód wniósł również o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów procesu.

(pозew k. 3 – 11)

Pozwany w złożonej w dniu 10 sierpnia 2015 roku odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu.

Pozwany w pierwszej kolejności zaprzeczył, aby był „poprzednikiem prawnym S. M. „ na którą to okoliczność powołał się powód w uzasadnieniu pozwu. Pomiędzy powodem o S. M. nie ma bowiem sukcesji uniwersalnej praw i obowiązków.

Pozwany w dniu 15 lipca 2013 roku nabył od S. M. wierzytelność przysługującą mu wobec powoda w kwocie 108.228 złotych z tytułu faktur numer (...).

S. M. powiadomił powoda o cesji przed dniem 29 lipca 2013 roku, natomiast w dniu 12 sierpnia 2013 roku również sam pozwany poinformował powoda o fakcie dokonania cesji.

Pozwany podniósł ponadto, iż kwestia potrącenia należności, na jakie powołuje się powód w pozwie była już przedmiotem rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Poznaniu.

Pozwany podniósł ponadto, iż na dzień powiadomienia powoda o cesji nie przysługiwały mu względem S. M. skuteczne zarzuty ani roszczenia, które powód mógłby obecnie podnieść wobec pozwanego. Wobec czego w myśl art. 513 kc. wszelkie ewentualnie później wymagane od S. M. wierzytelności nie mogą być skutecznie przedstawione do potrącenia wobec pozwanej.

Jak podaje sam powód pisma w przedmiocie naliczonych kar umownych nadał on na adres pozwanego dopiero w dniach 27 lutego i 10 marca 2015 roku. Tak więc rzekomo przysługująca już wierzytelność nie była wymagalna przed tymi dniami.

(odpowiedź na pozew k. 92)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pomiędzy powodem o S. M. w dniu 15 czerwca 2012 roku zawarta została umowa o roboty budowlane.

Przedmiotem umowy było wykonanie budynku handlowo – magazynowego położonego w W. K. – P..

Z tytułu wykonywanych na podstawie tej umowy robót S. M. wystawił m. in. dla powoda fakturę VAT numer (...) na kwotę 40.578 złotych z 30- dniowym terminem płatności i w dniu 31maja 2013 roku fakturę VAT numer (...) opiewającą na kwotę 67. 650 złotych również z 30- dniowym terminem płatności.

(okoliczności niesporne, umowa k. 20 – 24, aneks k. 25)

Powód nie uiszczył na rzecz S. M. należności wynikających ze wskazanych faktur VAT.

Powołał się przy tym na występujące w robotach wykonywanych przez S. M. wady.

Pismem z dnia 14 października 2013 roku skierowanym do S. M. powód stwierdził, że odmawia zapłaty należności wynikających ze wskazanych faktur. Złożył ponadto oświadczenie o obciążeniu S. M. kara umowną ze względu na zwłokę w usunięciu wad stwierdzonych robót wskazując, iż usterki miały zostać usunięte do dnia 30 lipca 2013 roku. Pozwany zaproponował również, że rozliczenie umowy nastąpi przez odstąpienie od roszczeń finansowych przez każdą ze stron.

(okoliczności niesporne)

Wyrokiem z dnia 14 maja 2014 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością kwotę 108.228 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 2 marca 2013 roku do dnia zapłaty od kwoty 40.578 złotych i od dnia 15 czerwca 2013 roku od kwoty 67 650 złotych oraz kwotę 9.029 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

(wyrok k. 95)

Z uzasadnienia przedmiotowego wyroku wynika, iż powód dochodził zasądzonej wyrokiem należności na podstawie zawarcia umowy cesji z cedentem S. M. na podstawie art. 509 kc. Pozwany nie kwestionował okoliczności istnienia scedowanej wierzytelności a swoją obronę w procesie oparł na treści przepisu art. 513 kc. tj. na podniesieniu wobec nabywcy wierzytelności zarzutów, które posiadał wobec zbywcy w chwili, gdy dowiedział się o przelewie. Bronił się także, jak twierdził, zarzutem potrącenia.

Z uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu wynika, iż sąd wszystkie podniesione w toku postępowania przez pozwanego zarzuty uznał za nieuzasadnione.

W odniesieniu do zgłoszonego przez pozwanego zarzutu potrącenia sąd uznał, iż pozwany nawet w przypadku zasadności tego zarzutu nie mógłby bronić się tego rodzaju zarzutem względem cesjonariusza.

Zgodnie z treścią tego przepisu dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie.

Jednak uprawnienie to ogranicza przepis par. 2 powołanego przepisu. Stanowi on, że dłużnik może z przelanej wierzytelności potrącić własną wierzytelność, która mu przysługuje względem zbywcy, chociażby stała się ona wymagalna dopiero po otrzymaniu przez dłużnika zawiadomienia o przelewie. Nie dotyczy to jednak wypadku, gdy wierzytelność przysługująca względem zbywcy stała się wymagalna później niż wierzytelność będąca przedmiotem przelewu.

Jak ustalił Sąd Okręgowy w Poznaniu wierzytelność objęta przelewem stała się wymagalna odpowiednio w dniach 1 marca 2013 roku, co do kwoty 40 578 złotych i w dniu 14 czerwca 2013 roku w pozostałej części. Daty te wynikają z terminów płatności wskazanych na fakturach wystawionych przez S. M.. Natomiast roszczenie z tytułu kar umownych mogło stać się wymagalne najwcześniej z dniem 31 lipca 2013 roku. Był to, bowiem, według twierdzeń pozwanego, pierwszy dzień opóźnienia S. M. w usunięciu wad, do usunięcia, których był wzywany cedent wyznaczając mu termin ich usunięcia do dnia 30 lipca 2013 roku. Ewentualna wierzytelność pozwanego stała się zatem wymagalna po dacie wymagalności wierzytelności będącej przedmiotem umowy cesji, jak również po dokonaniu przelewu wierzytelności.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy w Poznaniu ustalił, iż pozwany nie mógł powoływać się na potrącenie jako podstawę oddalenia powództwa.

Niezależnie od powyższego sąd uznał, iż podniesiony przez pozwanego zarzut potrącenia należności z tytułu umownej i z tytułu wad robót wykonanych przez S. M. jest nieuzasadniony również powodu niewykazania jego zasadności przez pozwanego.

Sąd Okręgowy w Poznaniu przyjął, iż żadna ze wskazanych przez pozwanego wad przedmiotowego budynku nie była na tyle istotna, aby uniemożliwiała korzystanie z budynku pozwanego w sposób zgodny z jego przeznaczeniem.

W toku procesu pozwany nie sformułował żadnych konkretnych roszczeń mogących stanowić podstawę wniosku o oddaleniu powództwa.

Za twierdzeniami ani wnioskami pozwanego nie stało ani sformułowanie roszczenia o obniżenie ceny, ani twierdzenie o złożeniu w trybie art. 560 kc. oświadczenia o odstąpieniu od umowy.

(wyrok i uzasadnienie k. 95 – 109)

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2014 roku Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalił apelację strony pozwanej((...) spółki z o.o.) od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 14 maja 2014 roku.

(wyrok k.110)

W dniu 10 marca 2015 roku powód skierował do (...) spółki ograniczona odpowiedzialnością oświadczenie o potrąceniu przysługującej mu wobec tejże spółki wierzytelności w wysokości 5. 662,67 złotych z tytułu kary umownej naliczonej S. M. na podstawie par 10 pkt. 1 b umowy o roboty budowlane z dnia 15 czerwca 2012 roku z przysługującą spółce wymagalną wierzytelnością wynikającą z wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 14 maja 2014 roku w sprawie o sygn. akt IX GC 235/14.

Z treści pisma wynika, iż kara umowna naliczona została cedentowi za nieterminowe usunięcie usterek robót budowlanych, których termin usunięcia ustalono na 30 lipca 2013 roku.

W związku z dokonaniem potrąceniem powód wniósł o ograniczenie egzekucji komorniczej z uwzględnieniem kwoty dokonanego potrącenia.

(pismo k. 15)

W dniu 27 lutego 2015 roku powód skierował do (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pismo zawierające oświadczenie o potrąceniu przysługującej (...) wobec pozwanego wierzytelności w wysokości 96.302,17 złotych wynikającej z wadliwego wykonania przez S. M. umowy z dnia 15 czerwca 2012 roku.

Z treści pisma wynika ponadto, iż protokół potwierdzający występowanie usterek sporządzony został w dniu 10 września 2013 roku.

(pismo k. 34)

Powyższy stan faktyczny był, co do zasady pomiędzy stronami niesporny i wynikał z załączonych do akt sprawy dokumentów urzędowych i prywatnych, których treść, wiarygodność i moc dowodowa nie była przez żadną ze stron kwestionowana.

Z uwagi na brak podstaw prawnych do uwzględnienia powództwa opartego na oświadczeniu o potrąceniu sąd oddalił wnioski dowodowe strony powodowej o przesłuchanie świadka, dopuszczenie dowodu z opinii biegłego i przesłuchanie stron.

Dowody te wobec braku podstaw prawnych do uwzględnienia powództwa nie dotyczą okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. (art. 227 kpc.)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powód opiera żądanie pozwu na treści przepisu art. 840 par 1 pkt. 2 kpc. Stosownie do treści przepisu art. 840 kpc. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności, gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo, gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;

2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne;

3) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaze, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

Jeżeli podstawą egzekucji jest tytuł pochodzący od organu administracyjnego, do stwierdzenia, że zobowiązanie wygasło lub nie może być egzekwowane, powołany jest organ, od którego tytuł pochodzi.(par 2)

W niniejszym postępowaniu powód opiera żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego - wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 14 maja 2014 roku - na złożonych w pismach z dnia 27 lutego 2015 roku i 10 marca 2015 roku wobec pozwanego oświadczeniach o potrąceniu wierzytelności przysługujących mu względem cedenta, wierzytelności z tytułu kary umownej i kosztów usunięcia wad wykonywanych przez cedenta robót budowlanych.

Co do zasady dopuszczalność oparcia powództwa przeciwegzekucyjnego na dokonanym potrąceniu jest w orzecznictwie i literaturze przedmiotu niekwestionowana.

Uwzględnieniu powództwa wniesionego w niniejszym postępowaniu stoją jednakże na przeszkodzie następujące okoliczności:

Stosownie do treści przepisu art. 498 kc. gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym.

Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej. (§ 2.)

Potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe.(art. 499 kc.)

Potrącenie nie jest jednakże możliwe i dopuszczalne w każdej sytuacji opisanej w przepisie art. 498 kc. Stosownie do treści przepisu art. 505 kc. nie mogą być umorzone przez potrącenie:

1) wierzytelności nieulegające zajęciu;

- 2) wierzytelności o dostarczenie środków utrzymania;
- 3) wierzytelności wynikające z czynów niedozwolonych;
- 4) wierzytelności, co do których potrącenie jest wyłączone przez przepisy szczególne.

W odniesieniu do sytuacji, gdy potrącenie obejmuje wierzytelność stanowiącą przedmiot cesji takim przepisem szczególnym wyłączającym dopuszczalność potrącenia w określonych warunkach jest przepis art. 513 par 2 kc.

Stosownie do treści przepisu art. 513 § 1. dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie.

Jednakże, zgodnie z treścią przepisu art. 513 par 2 kc. dłużnik może z przelanej wierzytelności potrącić wierzytelność, która mu przysługuje względem zbywcy, chociażby stała się wymagalna dopiero po otrzymaniu przez dłużnika zawiadomienia o przelewie. Nie dotyczy to jednak wypadku, gdy wierzytelność przysługująca względem zbywcy stała się wymagalna później niż wierzytelność będąca przedmiotem przelewu.

Sytuacja opisana w przepisie art. 513 par 2 kc. zachodzi w niniejszym postępowaniu. Kwestia ta była już przedmiotem rozważań Sądu Okręgowego w Poznaniu w postępowaniu toczącym się w sprawie o sygn. akt. IX GC 235/14.

Z okoliczności faktycznych przytoczonych w pozwie wynika, iż powód przedstawia do potrącenia wierzytelności z tytułu kary umownej za opóźnienie w usunięciu wad wykonywanych przez S. M. robót budowlanych, (który to zarzut był już przedmiotem rozpoznania przez Sąd Okręgowy a następnie Sąd Apelacyjny w Poznaniu) oraz koszty usunięcia ewentualnych wad w robotach wykonywanych przez S. M. na podstawie umowy łączącej go z powodem w niniejszej sprawie.

Z treści pisma powoda z dnia 27 lutego 2015 roku wynika, iż protokół potwierdzający występowanie usterek sporządzony został w dniu 10 września 2013 roku.

Z tą też datą najwcześniej skonkretyzowała się wierzytelność powoda o zwrot kosztów usunięcia wad robót budowlanych. Stałaby się ona natomiast wymagalna względem pozwanego dopiero po skierowaniu do niego pisma wzywającego do uiszczenia tej kwoty. Z okoliczności faktycznych sprawy wynika, iż pierwszym pismem konkretyzującym roszczenia powoda było pismo z dnia 27 lutego 2015 roku.

Tak więc ewentualna wierzytelność powoda o zwrot kosztów usunięcia usterek stała się wymagalna wobec pozwanego najwcześniej po dacie otrzymania przez niego tego pisma. tj. w marcu 2015 roku.

Jak ustalił Sąd Okręgowy w Poznaniu wierzytelność objęta przelewem stała się wymagalna odpowiednio w dniach 1 marca 2013 roku, co do kwoty 40 578 złotych i w dniu 14 czerwca 2013 roku w pozostałej części. Daty te wynikają z terminów płatności wskazanych na fakturach wystawionych przez S. M.. Natomiast roszczenie z tytułu kar umownych mogło stać się wymagalne najwcześniej z dniem 31 lipca 2013 roku. Był to, bowiem, według twierdzeń pozwanego, pierwszy dzień opóźnienia S. M. w usunięciu wad, do usunięcia, których był wzywany cedent wyznaczając mu termin ich usunięcia do dnia 30 lipca 2013 roku. Ewentualna wierzytelność pozwanego stała się zatem wymagalna po dacie wymagalności wierzytelności będącej przedmiotem umowy cesji, jak również po dokonaniu przelewu wierzytelności.

Podobnie sytuacja przedstawia się w odniesieniu do wierzytelności z tytułu kosztów usunięcia ewentualnych wad robót budowlanych. Stała się ona bowiem wymagalna najwcześniej w dacie sporządzenia protokołu usterkowego tj. w dniu 10 września 2013 roku a zatem po dacie wymagalności scedowanej wierzytelności i po dacie cesji.

Powód nie przedstawił w toku niniejszego postępowania dowodów, aby kiedykolwiek wcześniej wzywał cedenta lub pozwanego do uiszczenia kwoty z tytułu kosztów usunięcia ewentualnych usterek.

W tej sytuacji przepis art. 513 par 2 kc. wyłącza dopuszczalność dokonania potrącenia przedstawionych do potrącenia przez powoda wierzytelności z wierzytelności nabytej w drodze cesji.

Złożone w dniach 27 lutego i 10 marca 2015 roku oświadczenia o potrąceniu są zatem nieskuteczne i nie powodują umorzenia wierzytelności pozwanego.

Dodatkowo uwzględnić należało okoliczność, iż kwestia potrącenia wierzytelności w wysokości 5. 662,67 złotych z tytułu kary umownej za opóźnienie w usunięciu wad była już przedmiotem rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Poznaniu.

W ocenie sądu wyłącza to dopuszczalność ponownego powoływania się na to samo potrącenie w ramach niniejszego postępowania. Pogląd takie wyraził m. in Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 27 lutego 2013r. VACa 54/13 LEX nr 1353709 "W sytuacji, w której dłużnik w drodze powództwa opozycyjnego domaga się pozbawienia wykonalności orzeczenia sądowego, może on podnosić zarzuty oparte na zdarzeniach, które miały miejsce po zamknięciu rozprawy. Tym samym wykluczone jest ponowne podnoszenie zarzutów, które były przedmiotem rozpoznania przez sąd w trakcie wyrokowania, a także tych, które strona mogła do tego czasu - przy zachowaniu należytej staranności - podnieść. Inny sposób interpretacji podstawy powództwa opisanej w art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c. powodowałby możliwość ponownego rozpoznania tych samych zarzutów, co w procesie, w którym powstał tytuł wykonawczy. Powyższy fakt godziłby więc w zasadę powagi rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.). „

Podniesione okoliczności uzasadniają oddalenie powództwa jako pozbawionego podstaw prawnych i faktycznych.

O kosztach procesu należało orzec z zastosowaniem zasady odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 § 1 KPC). Znajduje to uzasadnienie w fakcie, że powództwo-żądanie powódki, o którego oddalenie wnosił pozwany, zostało oddalone. To więc powód przegrał proces w całości swoich żądań i to jego winny ostatecznie obciążać koszty procesu, w tym koszty strony powodowej.

Na koszty procesu powódki składały się zastępstwa procesowego w postaci wynagrodzenia pełnomocnika w wysokości 3.600 zł (§ 6 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu {tj. Dz.U. z 2013 r.}) i 17 zł tytułem opłaty skarbowej od złożenia dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa w postępowaniu sądowym

Z uwagi na zwolnienie powoda od kosztów sądowych sąd przejął koszty w postaci opłaty sądowej od pozwu na rachunek Skarbu Państwa.

z\ odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda.